

ZPŮSOBY UDRŽENÍ POŘÁDKU
V PARLAMENTNÍ KOMOŘE
(VE VYBRANÝCH STÁTECH)

JUDr. Jindřiška Syllová, CSc.

Studie č. 1.210
srpen 2010

Obsah:

ÚVOD	2
VELKÁ BRITÁNIE – DOLNÍ SNĚMOVNA	3
BULHARSKO – NÁRODNÍ RADA	5
NĚMECKO - BUNDESTAG	6
POLSKO – SEJM	7
RAKOUSKO – NÁRODNÍ RADA	8
RUMUNSKO – POSLANECKÁ SNĚMOVNA.....	9
UKRAJINA – NEJVYŠŠÍ RADA	9
PRAMENY:	11
PŘÍLOHA:	12

Úvod

Základním návodem pro to, jak udržet pořádek v plénu komory parlamentu, by měla být britská praxe. Vzhledem k tomu, že britská Dolní sněmovna je na rozdíl od kontinentálních parlamentů více divadlem, zatímco kontinentální parlamenty slouží více ke skutečné práci a tvorbě legislativy, je pro ni nezbytné, aby způsoby parlamentního divadla plnily dva základní úkoly. Musí být pro diváky atraktivní a zároveň nesmí snižovat důstojnost parlamentu. Klíčem pro britský způsob je ovšem jeden atribut britského parlamentu, který není na kontinentě zcela dosažitelný. Je jím nestrannické postavení předsedy a předsedajícího komory. Z toho vyplývá tradiční autorita funkce předsedajícího, vůči jehož diskrečnímu rozhodnutí nejsou umožněny žádné námitky, pokud předsedající neudělá zřejmou procedurální chybu (předsedající má dostatečnou profesionální asistenci k tomu, aby žádnou procedurální chybu neučinil). K autoritě předsedajícího rovněž přispívá kontinuální stabilita jednacích řádů (standing orders) a jeho interpretace, stabilita denního programu a pořadu dne (Order of the Day)¹ a množství dalších britských parlamentních tradic.

Nestrannost Speakra je zajištěna tím, že o věcech, které komora rozhoduje, nehlasuje, pouze v případě rovnosti hlasů má Speaker rozhodující hlas.

Britské ústavněprávní odůvodnění ke koncepci opatření proti poslancům narušujícím jednání je takové, že plénum má autonomní právo použít všechna opatření, aby byla zajištěna funkčnost a důstojnost komory, ale zároveň smí použít jen takové opatření, které slouží a je úměrné k zajištění funkčnosti komory (nesmí docházet ke zneužití opatření k jiným účelům).

Jak je možno zjistit níže, řada parlamentů se poučila z britské tradiční úpravy přinejmenším tím, že převzala jako hlavní trest za rušení nebo porušení důstojnosti jednání vyloučení z (denního) jednání (nebo několika denních jednání).

Na pořádek v plénu má podstatný vliv způsob jednání komory. Většina parlamentů má program zorganizován tak, že kromě některých časových úseků, kdy je sněmovna plná (poslanců), se jednání parlamentu odbývá před poloprázdným sálem, kde není problém udržet

¹ Program a pořad přitom neurčuje Speaker, ale leader vládní strany.

kázeň a klid. Plný sál je pouze tehdy, pokud se hlasuje, nebo pokud je (v některých státech) question time nebo pokud se jedná o extrémně zajímavých záležitostech, které uvádí předseda vlády. Ve zbývajících dobu jedná plénum za menší pozornosti poslanců, protože ti se věnují ve stejné době například výborům nebo klubům popř. jiným aktivitám.

Tento způsob jednání není v ČR dosažitelný částečně vzhledem k tomu, že v některých týdnech se plénum PS vůbec neschází, z toho pak vyplyne nezbytnost "plné" sněmovny ve zbývajících týdnech (v jiných státech je zasedání většinou více týdnů než v ČR).² Rovněž v České republice existují některé tradice, které různým formám "nepořádku" napomáhají, zejména (nesmyslný) požadavek přítomnosti poslanců při rozpravách, které je nezajímají, včetně vyžadování přítomnosti členů vlády.

Pokud se týká shrnutí právních úprav, které jsou podrobně uvedeny níže, je možno konstatovat, že v zajištění kázně a pořádku jsou neúspěšné zejména ty parlamenty, které ponechávají zajištění pořádku v sále okamžitému rozhodnutí pléna a nemají dostatečně ustálenou aplikační a interpretační praxi při řešení nepořádku a zachování důstojnosti parlamentu. Nejúspěšnější jsou naproti tomu parlamenty, kde má předsedající vyšší autoritu a nemusí se obracet k nějakému jinému orgánu, který často rozhoduje stranicky. Důležité a pozitivní je rovněž to, když předsedající může rozhodnout o řešení záležitosti okamžitě a bez toho, že by se k porušení pořádku mohli vyjádřit jiní poslanci.

Z používaných technik k zachování pořádku jsou velmi důležitá signální slova ("k věci", "order, order", nebo vyslovení jména rušícího poslance), po nichž může nebo nejlépe musí následovat potrestání nebo aspoň odejmutí slova.

Pokud se týká trestů, nejobvyklejší je okamžité vyloučení poslance z jednání sněmovny. V některých parlamentech se už v zoufalství začalo vedle odnětí slova používat i vypnutí mikrofonu, což je ovšem opatření drastické a parlamentu nedůstojné (jeho aplikaci autorka studie viděla v parlamentu Kazachstánu, kde však poslanci hovořili z místa, nikoliv z řečniště.)

Velká Británie – Dolní sněmovna

Způsob ovládnutí pléna předsedajícím

Předsedající má velkou autoritu. Pokud předsedající povstane, poslanci jsou povinni se posadit a tedy přestat hovořit. Pokud předsedající volá k pořádku ("*order, order*"), musí být jeho pokyny poslouchány. Například poslanec musí vzít zpět neparlamentní vyjádření, které pronesl. Pouze pokud nejsou pokyny předsedajícího následovány, je možno použít pravomoci, stanovené níže, které slouží spíše jako hrozba. Chování proti příkazům a pokynům předsedajícího je ze strany veřejnosti i pléna obecně považováno za nesprávné a snižující důstojnost parlamentu.

Etický kodex Dolní sněmovny (který je určen zejména k úpravě střetu zájmů) stanoví: "*Poslanci se musí vždy zachovat tak, aby přispívali k dosažení a posílení veřejné důvěry a důvěryhodnosti vůči parlamentu a nikdy nespáchali cokoliv, co by způsobilo poškození dobré pověsti Dolní sněmovny, nebo obecně jejích členů.*"

² Například v r. 2009 bylo zasedání pléna PS 18 týdnů a po 3 jednotlivé dny v jiných týdnech, kdy se konaly mimořádné schůze. V Německu bude v r. 2010 22 zasedacích týdnů, přitom Bundestag je jeden z nejlépe efektivních parlamentů a rozpravy jsou tam omezeny, takže má také málo jednacích týdnů. Ve Velké Británii je obvykle také málo jednacích týdnů – okolo 20 za zasedání, které je roční (podzim – jaro).

Jak vypadá jednání, obvyklé projevy

Kromě členů vlády a členů stínové vlády (kteří sedí uprostřed sálu a pokud hovoří, vstanou) hovoří poslanci při většině úseků programu (rozprav) z místa vestoje, celá místnost je ozvučena. Projevy se nesmí číst. Na místech pro poslance nejsou jednotlivé mikrofony. Poslanci se při jednání vzájemně mezi sebou nebaví, jinak jsou voláni k pořádku.

Poslanci se hlásí o slovo (u některých úseků programu) povstáním. Obvyklými projevy jsou potlesk, bouchání, dupání, křik, hučení, výkřiky apod.

Udržení předmětu, pravidel a délky rozpravy

Předsedající, poté, kdy poslance opakovaně volá ke sněmovnímu pořádku (order, order), pokud poslanec v rozpravě používá irelevantní argumenty nebo opakuje, co už řekl nebo co řekli jiní poslanci, může přerušit jeho projev.

Jednou z nejdůležitějších rolí, kterou má předsedající, je jeho funkce při proceduře ukončení rozpravy ("closure"). Kdokoli z poslanců může vznést otázku, že má být rozprava ukončena ("closure"). Pokud předsedající dojde k názoru, že opravdu je rozprava zdržována (a tedy že návrh na její ukončení neporušuje pravidla komory), může dát o ukončení rozpravy hlasovat, pokud s návrhem souhlasí aspoň 100 poslanců. (Za zdržující se může považovat i návrh na odročení věci nebo odročení schůze, na další projednání návrhu a na další zvláštní návrhy.) Všeobecně se má za to, že pravomoc předsedajícího v proceduře "closure" je velmi důležitá pro efektivitu projednávání věci.

Udržení pořádku v plénu

K udržení pořádku v plénu se používají nástroje použitelné u jednotlivého poslance. Viz níže. Procedura "jmenování" poslance nesmí být učiněna vůči více poslancům, jedině pokud nepořádek dělali společně.

Pokud je spácháno hromadné hrubé narušení pořádku ("grave disorder") v komoře, může předsedající ukončit jednání,³ bez toho, že by se dotázal pléna, nebo může předsedající jednání přerušit na dobu, kterou sdělí (tzv. "cooling off" period). Níže citované dílo R. Blackburna uvádí od r. 1945 do r. 2003 jen celkem 17 případů přerušení nebo odročení jednání z důvodů hrubého narušení pořádku.

Pokud nepořádek způsobí někdo jiný než poslanci, má sněmovna právo zadržet tuto osobu (podle starého práva má dokonce právo ji uvěznit, což se nepoužívá). Obvykle jsou osoby vyvedeny, rovněž mohou být předány policii nebo příslušnému orgánu k vyšetření případu.

Udržení pořádku u jednotlivého poslance (včetně urážek a vulgarit) a tresty

Pokud poslanec hrubě poruší pravidla komory, může jej předsedající (obvykle po několika varováních) suspendovat z účasti na zbytku denního jednání. Sněmovní stráž vyvede poslance z budovy na tento příkaz. (Pokud poslanec neuposlechne, a je k tomu několikrát vyzván sněmovní stráží, a ta musí použít k vyvedení sílu, je automaticky vyloučen na zbytek zasedání, tj. do konce půlročního zasedání). Pokud se předseda nebo předsedající domnívá, že je jeho pravomoc nedostatečná, může poslance "**jmenovat**" ("name").⁴ Pak následuje procedura popsána níže.

Předsedající má oprávnění tzv. "**jmenovat**" poslance, ihned pokud spáchal přestupek proti důstojnosti autority předsedajícího, nebo pokud opakovaně a vědomě obstruuje program komory (nebo pokud hrubě porušil pravidla komory). Předsedající se ihned zeptá pléna, zda

³ Toto právo Speakra vzniklo v r. 1905.

⁴ "I name you honourable member...."

má být tento poslanec vyločen ze služby v komoře. Většinou poslanci, pokud jsou takto jmenováni, opustí sněmovnu (velmi rychle) hned po jmenování a už se tedy nehlasuje. Pokud se tak nestane, rozhodne plénum. Vyloučení⁵ trvá 5 zasedacích dnů, při druhém porušení pořádku na tomtéž zasedání může trvat 20 zasedacích dnů a pokud dojde k další nekázní, stanoví délku vyloučení plénum, pokud se tak nestane, je poslanec vyloučen do konce zasedání. Po tuto dobu nepobírá poslanec poslanecký plat.⁶

Příklady "jmenování" za poslední léta a jejich důvody jsou v tabulce na konci této studie.

Praxe

Výše uvedené procedury kromě volání k pořádku se používají velmi zřídka, zhruba jednou za rok až dva roky, procedura "jmenování" ještě řidčeji.

Za porušení pravidel se považují zejména odmítnutí přestat používat neparlamentní jazyk, odmítnutí přerušit projev, pokud je to předsedajícím nařízeno, protest proti rozhodnutí předsedajícího při výběru pozměňovacích návrhů nebo při vyvolávání poslanců, osočení předsedajícího ze stranickosti při řízení rozpravy.

Teoreticky je možné, že by sněmovna nepodpořila speakra a odmítla po "jmenování" vyloučit poslance, ale nestává se to. Jen někdy dojde na "division" (hlasování o věci dveřmi). Když se proviní poslanec opoziční strany, obvykle jeho vyloučení podpoří chief whip, leader a přední poslanci opoziční strany tak, aby autorita předsedajícího zůstala zachována. Výjimkou byl případ v r. 1972, kdy sněmovna hlasovala proti předsedajícímu (kterým byl zástupce speakra).⁷

Bulharsko – Národní rada

Způsob ovládnutí pléna předsedajícím

Praxe je podobná jako v České republice. Používá se zvonek.

Jak vypadá jednání, obvyklé projevy

Poslanci hovoří z řečnické stoly, na svém místě nemají mikrofony.

Poslanci se hlásí o slovo písemně nebo zdvihnutím ruky. Obvyklými projevy jsou potlesk, výkřiky.

Udržení předmětu, pravidel a délky rozpravy

Předsedající odejme slovo každému poslanci, který pokračuje v projevu přes stanovený limit, ačkoliv jej předsedající vyzval k ukončení projevu. Předsedající volá k pořádku každého poslance, který se nedrží předmětu (viz níže). (Jednací řád).

Udržení pořádku v plénu

Udržení pořádku u jednotlivého poslance (včetně urážek a vulgarit) a tresty

Ustanovení jednacího řádu čl. 126 a násl. výslovně stanoví, že poslanci nemají právo přerušovat předsedajícího, vyslovovat osobní útoky, používat hrubého jazyka, gest nebo výhrůžek vůči nějaké osobě, difamujících informací týkajících se soukromého života nebo

⁵ Vyloučení ze všech procedur, kromě poslaneckého návrhu, který byl připuštěn už před incidentem.

⁶ Vyloučení ze služby je rovněž trestem za jiné porušení pravidel sněmovny než je pořádek. Návrh na vyloučení dává výbor pro standardy a privilegia. Například v r. 1994 byly 20 denním vyloučením potrestáni poslanci, kteří si nechávali platit tiskem za to, že jejich otázku položí při question time.

⁷ Blackburn, cit. dílo str. 303.

dotýkajících se dobré pověsti občana, chovat se neslušným způsobem nebo tak, že to způsobí nepořádek v jednání.

Bulharský jednací řád zná 3 stupně potrestání – opatření proti poslanci. Nejnižším je volání k pořádku (napomňaně), následuje napomenutí (zabeležka), pokárání (poricanije), vzetí slova, vyloučení z jednání, vyloučení až do 3 jednacích dnů. Opatření – potrestání předsedajícím následuje v těchto případech:

Předsedající volá k pořádku každého vystupujícího, pokud se nedrží věci nebo jakýmkoli způsobem narušuje pořádek jednání (schůze). Předsedající napomene poslance, kterého už volal k pořádku na téže schůzi (denní) a který pokračuje v nepřístojném chování. Předsedající rovněž napomene poslance, který při oslovení jiného poslance používá hrubého jazyka, gest nebo výhrůžek. Předsedající pokárá každého poslance, který byl dříve volán k pořádku nebo napomenut, a pokračuje v rušení pořádku jednání nebo způsobuje nepořádek v komoře.

Předsedající odejme slovo každému poslanci, který už byl dvakrát disciplinárně veden (volán k pořádku, napomenut nebo pokárán) během projevu nebo který pokračuje v projevu přes stanovený limit, ačkoliv předsedající jej vyzval k ukončení projevu.

Předsedající může vyloučit poslance ze schůze pokud hrubým nebo nepřijatelným způsobem porušuje jemu uložené disciplinární opatření nebo kdo opakovaně narušuje normální průběh projednávání v komoře nebo kdo hlasuje cizí kartou.

Předsedající může vyloučit poslance na více než jednu a méně než 3 denní jednání, a to za následující činy: pokud urazí Národní shromáždění nebo hlavu státu, pokud vyzývá k násilí ve sněmovní síni nebo v budovách Národního shromáždění, pokud opakovaně hlasuje s kartou jiného poslance. Vyloučený poslanec nepobírá po dobu vyloučení plat. Poslanec má právo protestovat proti tomuto trestu u předsedy komory ve lhůtě 3 dnů, který může opatření potvrdit, zrušit nebo změnit. (čl. 116 a 117 jednacího řádu)

Jiná provinění

Poslanec je povinen se omluvit z neúčasti na schůzi. Pokud se neomluví, je to uveřejněno do 7 dnů od konce měsíce na webové stránce.

Německo - Bundestag

Jak vypadá jednání, obvyklé projevy

Řečníci hovoří buď od řečnického stolu nebo od mikrofonů, které jsou v sále (nikoliv v lavici).

Způsob ovládnutí pléna předsedajícím

V sále vládne ve srovnání s ČR kázeň, což je dáno přísnou organizací a rovněž velkým prostorem. Plné lavice nejsou časté.

Udržení předmětu, pravidel a délky rozpravy

Pokud poslanec překročí čas, který je mu vyměřen, je předsedajícím povinen po jednom upozornění odejmout slovo. Předseda může každého řečníka, který se odchyluje od tématu, volat k věci. Pokud poslanec poruší pořádek, může jej předseda volat jménem k pořádku. Volání k pořádku nesmí být následujícím řečníkem komentováno. (čl. 36 a násl. jednacího řádu).

Pokud je řečník během projevu třikrát volán k věci nebo k pořádku, musí mu předsedajícím odejmout slovo a nesmí mu udělit k téže věci znovu slovo.

Udržení pořádku v plénu

Pokud vyvstane ve sněmu rušící neklid, který narušuje jednání o věci, může předsedající jednání na určitou dobu přerušit, nebo úplně ukončit. Pokud není slyšet, opustí místo, a tím se jednání přerušuje.

Osoby v sále podléhají pořádkové pravomoci předsedajícího. Kdo se dopustí nepořádku, musí se na pokyn předsedajícího vzdát. Předsedající může nechat tribunu kvůli rušícímu hluku vyklidit.

Udržení pořádku u jednotlivého poslance (včetně urážek a vulgarit) a tresty

Pokud poslanec poruší pořádek, může jej předseda volat jménem k pořádku. Volání k pořádku nesmí být následujícím řečníkem komentováno. (čl. 36 a násl. jednacího řádu). Pokud je řečník během projevu třikrát volán k věci nebo k pořádku, musí mu předsedající odejmout slovo a nesmí mu udělit k téže věci znovu slovo.

Pokud poslanec porušil pořádek hrubým způsobem, může jej předsedající i bez upozornění ze sálu vykázat. Do konce denního jednání musí předsedající oznámit, na kolik denních jednání je poslanec vykázán. Je možno poslance vykázat až na 30 jednacích dnů. Vyloučení z jednání může být uděleno rovněž i následně, nejpozději na denním jednání, které následuje po jednání, kde došlo ke hrubému porušení pořádku, pokud předsedající výslovně na porušení pořádku upozorní a vyhradí si pozdější rozhodnutí. Dotčený poslanec je povinen opustit okamžitě jednací sál. Pokud tak neučiní, upozorní jej předsedající, že dojde k prodloužení jeho vyloučení. Pokud je poslanec vyloučen, nesmí se účastnit ani výborů. Pokud tak učiní, je mu vyloučení prodlouženo.

Proti volání k pořádku i vyloučení může poslanec podat návrh ke sněmu, který rozhodne na příštím zasedání. Jeho rozhodnutí nemá zpětnou účinnost.

Polsko – Sejm**Způsob ovládání pléna předsedajícím**

Plénium řídí Maršálek Sejmu nebo jeho zástupci. Poslanci mohou hovořit i z místa, kde jsou mikrofony. Používají se pro faktické poznámky, jinak se hovoří z řečniště. Poslanci mohou projevy číst.

Jak vypadá jednání, obvyklé projevy

Jednání je podobné jako v ČR, nicméně obvykle je prázdný sál, takže s kázní a hlukem nejsou po většinu času jednání velké problémy.

Udržení předmětu, pravidel a délky rozpravy

Maršálek Sejmu dohlíží nad pořádkem jednání pléna. Může vyzvat poslance, který ve svém projevu se odchyľuje od tématu, aby hovořil "k věci". Poté, kdy jej dvakrát upozornil, může odebrat slovo.

Udržení pořádku v plénu**Udržení pořádku u jednotlivého poslance (včetně urážek a vulgarit) a tresty**

Maršálek má podle současného znění Regulaminu Sejmu (čl. 175), které bylo přijato až v r. 2002, oprávnění volat poslance k pořádku, pokud znemožňuje jednání. Pokud poslanec neposlechne, volá jej znovu s tím, že znemožňuje jednání. Maršálek má poté právo přijmout rozhodnutí o vyloučení poslance ze zbytku denního jednání, pokud znemožňuje jednání a byl

v týž den už za to napomínán. Poslanec je poté povinen opustit sál. Pokud se tak nestane, přeruší předsedající jednání.

Proti rozhodnutí Maršálka Sejmu má poslanec právo odvolat se k předsednictvu, které vyzve příslušný výbor, aby věc projednal. Dříve než je věc rozhodnuta, nesmí se poslanec jednání účastnit. O věci rozhodne předsednictvo, jeho rozhodnutí je konečné. Rozhodnutí se oznámí Sejmu.

Pokud je poslanec vyloučen z jednání Sejmu, může předsedající snížit jeho plat a diety, a to vždy za 1 den o 1/30 platu. Proti tomu se může poslanec odvolat k předsednictvu Sejmu, které rozhodne po slyšení Rady starších. Předsednictvo poté může rozhodnout o snížení jeho poslaneckého platu a diet až do výše ½ platu a diet na dobu 6 měsíců.

I pokud poslanec jen znemožňoval jednání, a byl na to upozorněn, jak bylo uvedeno výše, může jej předsednictvo potrestat snížením platu a diet, a to jejich ½ až na dobu 3 měsíců. Poslanec se může odvolat k novému projednání předsednictvem Sejmu, poté je rozhodnutí konečné.

Informace o těchto řízeních jsou veřejné.

(Podle některých právních stanovisek nesmí být poslanec vyloučen z jednání na více než jeden den, jinak by to neodpovídalo jeho ústavnímu postavení. Tímto restriktivním způsobem se nyní jednacím řádem v Sejmu aplikuje – je možné poslance potrestat na platu, nikoliv vyloučením delším než jeden den.)

Rakousko – Národní rada

Způsob ovládnání pléna předsedajícím

Předseda nebo předsedající podobně jako ve Velké Británii může volat poslance k pořádku. Jeho autorita je brána ve srovnání s Českou republikou vážně, i když není nestranickým předsedou. Nicméně předsedající nehlasuje, pokud řídí rozpravu a jednání k věci (s výjimkou jmenovitého hlasování a volby funkcionářů).

Jak vypadá jednání, obvyklé projevy

Organizace jednání je podobná jako v ČR, mluví se z řečniště, poznámky se mohou pronášet z místa.

Udržení předmětu, pravidel a délky rozpravy

Poslanec může být volán k věci. Pokud byl poslanec už potřetí volán k věci, může mu poté předsedající odejmout slovo.

Udržení pořádku v plénu

Udržení pořádku u jednotlivého poslance (včetně urážek a vulgarit) a tresty

Pokud osoba narušuje důstojnost komory, používá urážlivého jazyka nebo neposlouchá pokyny předsedajícího, může předsedající volat tuto osobu k pořádku. V tomto případě je možno vzít poslanci slovo. Pokud je poslanec opakovaně volán k pořádku v krátkých intervalech, může předseda vzít poslanci právo na projev po zbytek (denní) schůze (čl. 102 jednacímho řádu Národní rady). Podle čl. 103 jednacímho řádu může předseda, pokud byl poslanec volán k pořádku, na konci téhož jednacímho dne nebo na začátku dalšího tohoto poslance pokárat.

Rumunsko – Poslanecká sněmovna

Jak vypadá jednání, obvyklé projevy

Jedná se ve velkém sále (jako např. v Polsku), mluví se z řečniště, na místech poslanců nejsou mikrofony. Obvyklé projevy podobné jako v ČR, potlesk, výkřiky.

Způsob ovládání pléna předsedajícím

Autorita předsedajícího je podobná jako v ČR.

Udržení předmětu, pravidel a délky rozpravy

Pokud osoby, které se účastní schůze pléna, nemluví výlučně k věci, pro niž jim bylo uděleno slovo, předseda je upozorní a následně, pokud neuposlechnou, odejme jim slovo a vypne mikrofon.

Osoby musí hovořit jen k věci, s výjimkou politických stanovisek,⁸ která mohou být činěna v úseku, který je pro ně určen podle programu.

Udržení pořádku v plénu

Udržení pořádku u jednotlivého poslance (včetně urážek a vulgarit) a tresty

Vulgarity a urážky jsou zakázány, a to jak z řečniště, tak obecně v místnosti pléna. Dialog mezi předsedajícím a osobou v sále je zakázán.

Pokud poslanec ruší rozpravu nebo pokud činí nepořádek, je volán předsedajícím k pořádku. Pokud rušení pokračuje, má předsedající oprávnění přerušit jednání a rozhodnout o vyloučení ze schůze těch osob, které brání normálnímu průběhu jednání. Pokud poslanec rušil jednání závažným způsobem, je možno mu udělit sankce. O sankcích rozhodne komora, na návrh předsedy, který je založen na zprávě výboru pro právní záležitosti, disciplínu a imunity.

Pravidla postupu, která je třeba použít, jsou následující:

Při prvním porušení jednacího řádu, předseda upozorní poslance a vyzve jej k dodržování pravidel. Pokud to poslanec ignoruje, nebo pokud bylo porušení vážné, volá předsedající poslance "k pořádku". Volání k pořádku se zaneso do stenografického zápisu. Poté, co je poslanec volán k pořádku, odejme mu předsedající slovo. Pokud poslanec pokračuje v rušení, předsedající jej vyloučí ze sálu. Nejzávažnější sankcí za rušení pořádku je dočasné vyloučení ze zasedání, které může být od jednoho denního jednání až do 30 denních jednání na témže zasedání.

Následkem dočasného vyloučení je suspendování platu na dobu vyloučení a suspendování práv poslance, kromě imunity, dále zákaz účasti v jednání sněmovny a výborů, dále zákaz vstupu do budov komory. Dočasné vyloučení je provedeno kvestory, v případě, že poslanec odmítne uposlechnout, stráž v budově je oprávněna provést podporu rozhodnutí.

Ukrajina – Nejvyšší rada

Způsob ovládání pléna předsedajícím

Předsedající je umístěn podobně jako v Polsku, mluví se z řečniště, poslanci nemají na svém místě mikrofony.

⁸ a procedurálních záležitostí apod.

Jak vypadá jednání, obvyklé projevy

Ukrajinský zákon o poslancích 3/1993 v posledním znění stanoví, že poslanec je "povinen zachovávat všeobecně uznávané normy morálky, vždy zachovávat vlastní důstojnost, vážit si cti a důstojnosti druhých poslanců, úředníků, soukromých osob a občanů, zdržet se činností, vyjádření a postupů, kompromitujících jeho samotného, voliče, Nejvyšší radu Ukrajiny a stát."

Jednání ukrajinského parlamentu je často velmi necivilizované, slovní inzultace jsou běžné, občas i fyzické.⁹

Udržení předmětu, pravidel a délky rozpravy

Pokud řečník překročí jemu přidělený čas, nebo pokud hovoří mimo posuzovaný bod, nebo pokud vystupuje mimo účel, pro který mu bylo uděleno slovo, předsedající jej upozorní. Pokud neuposlechne, je zbaven slova. Ta část vystoupení, která byla pronesena po zbavení slova, se nezanese do stenogramu plenárního zasedání (Jednací řád).

Udržení pořádku v plénu

Osoby, které se účastní zasedání Nejvyšší rady, nesmí vnášet nepřijatelné předměty. Osoby musí dodržovat kázeň, nenarušovat pořádek, zdržet se veřejných projevů svého názoru na věc. Po návrhu předsedajícího nebo poslance podpořeného 1/3 hlasů všech poslanců, jsou osoby, narušující jednání, povinny opustit jednací sál.

Udržení pořádku u jednotlivého poslance (včetně urážek a vulgarit) a tresty

Poslanci nesmějí nosit do sálu plakáty, hesla, tlampače a jiné předměty, které nemají spojitost s výkonem zákonodárné činnosti. Na plénu nesmí poslanec bránit vyjádření a osvojení vystoupení (výkřiky, aplaudováním, vstáváním, rozhovory mobilním telefonem), používat hrubé výrazy a nepřístojná slova, vyzývat k nezákonným činnostem.(čl. 51 jednacího řádu). Pokud se poslanec domnívá, že řečník nebo předsedající nesprávně vykládá jeho slova nebo skutky, může se písemně obrátit k předsedajícímu s žádostí o udělení slova k vysvětlení. Předsedající může k tomuto udělit slovo do skončení rozpravy.

Pokud poslanec pronese urážlivé slovo na adresu poslance nebo poslanecké frakce, předsedající upozorní poslance o nepřijatelnosti takových výrazů nebo přeruší jeho vystoupení. Poslanec nebo představitel frakce, na jejichž adresu byly proneseny urážky, se může obrátit k předsedajícímu s žádostí o udělení slova pro repliku. Předsedající udělí slovo hned poté, kdy se na něj dotýčný obrátil nebo po skončení projednávání bodu.

⁹ 27. 4. 2010, RIA, ČTK: "Divoké bylo úterní zasedání parlamentu v ukrajinském Kyjevě, kde se měla projednávat ratifikace smlouvy s Ruskem o pronájmu přístavu Sevastopol na dalších 25 let. Hned na úvod jednání někdo hodil do sálu dýmovníci. A předsedu parlamentu Volodymyra Lytvyna zasáhla sprška vajec. Chránil se deštníkem. Někteří poslanci se snažili ze zadýmeného sálu rychle uniknout ze sálu. Mnozí si zacpávali nosy. Jednání přes tyto incidenty nakonec pokračovalo. Když mluvili zastánci smlouvy z vládní Strany regionů, poslanci také mávali gruzínskou vlajkou, protože Ukrajina podporovala Gruzii proti Rusku během intervence ruských sil poté, co se Gruzie pokusila připojit Jižní Osetii. Rusko k pobřeží Gruzie poslalo právě lodě Černomořské flotily ze Sevastopolu. Samo hlasování bylo podle očitých svědků nepřehledné, protože řada poslanců v okamžiku odevzdávání hlasů zápasila se svými soky nebo blokovala předsednickou tribunu. Přesto byla ratifikována smlouva, která umožňuje Rusku využívat vojenský přístav Sevastopol do roku 2042. Podle ukrajinské agentury Unian podpořila smlouvu většina 236 ze 450 poslanců." Den před tímto jednáním se opozice a vládní strany přetahovaly o to, kdo ovládne řečnický stůl, jedna ze stran hlídala část sálu i přes noc.

Pokud poslanec nebo frakce, na jejichž adresu byla pronesena urážlivá slova, se domnívají, že konflikt nebyl ukončen a k porozumění stran nedošlo, pak se písemně obrátí k výboru, k jehož předmětu činnosti patří otázky jednacího řádu, který prozkoumá otázku na svém zasedání. V takových případech k usnesení výboru, přijme parlament bez rozpravy rozhodnutí o zbavení poslance práva účasti na plenárním jednání (do 5 denních plenárních jednání). Rozhodnutí se uveřejňuje v novinách Hlas Ukrajiny.

Pokud při projednávání programu jednacího dne pléna Nejvyšší rady vznikne situace, která je významně rozdílně interpretována poslanci ohledně právní normy jednacího řádu, což hrozí zmařením jednání, vyhlásí se přestávka, a to na písemný návrh dvou poslaneckých frakcí týkající se porušení normy současného jednacího řádu.

Na plenárním zasedání poslanec nesmí používat urážlivá vyjádření, nepřístojná slova, vyzývat k porušení zákona. V případě porušení tohoto ustanovení předsedající upozorní poslance na nepřípustnost těchto činů, nebo přeruší jeho vystoupení, v případě opakovaného přestoupení zbaví poslance práva účasti na dané plenární schůzi (denní).

Pokud předsedající na plénu "osloví" řečníka, v tomto okamžiku musí řečník skončit své vystoupení. Pokud tak řečník neučiní, předsedající přeruší jeho projev.

Předsedající udělí slovo řečníku na dobu, na kterou byl jeho projev přerušen předsedajícím, s výjimkou použití sankcí uvedených výše.

Pokud řečník hovoří bez udělení slova předsedajícím, může mu být přerušen mikrofon, a to bez předběžného upozornění.

Prameny:

Jednací řády příslušných parlamentů

Blackburn, R., Kennon, A. Parliament, Functions, Practice and Procedures, London: Sweet and Maxwell, 2003

Code of Conduct, House of Commons, 22 June 2009

Guide to the Rules relating to the Conduct of Members, UK Parliament, 2010

May, E. Parliamentary Practice, 23 rd edition, 2004

Mordwilko, J. O konstytucyjnej dopuszczalności stosowania kar dyscyplinarnych wobec posłów, SEJM, Biuro Ekspertyz, 2002

Kestler, J. Parlamentarisches Fragerecht und Persönlichkeitschutz, Zparl. 2/2001

Laundy, P. The Office of Speaker in the Parliaments of Commonwealth, London: Quiller Press, 1984

Disturbances of Plenary Sessions, ECPRD, 2005

Schiller, D. Brennpunkt Plenum. Wiesbaden: Westdeutscher Verlag, 2002.

Schneider, H. P., Zeh, W. Parlamentsrecht und Parlamentspraxis, Berlin, Walter de Gruyter, 1989

[http://en.wikipedia.org/wiki/Naming_\(parliamentary_procedure\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Naming_(parliamentary_procedure)), 24. 8. 2010

Příloha:**Případy "jmenování" v House of Commons po r. 2000**

Datum	předsedající	poslanec	Důvod
8. 12. 2005	Michael Martin	Dennis Skinner (L)	Za odmítnutí vzít zpět poznámku že <i>"jediná věc která rostla v 70. letech a povětšinou i v 80. letech, byly lajny koky před chlapcem Georgem a jejich zbytky,"</i> cílena na poslance George Osborna (K).
20. 4. 2006	Sir Alan Haselhurst	Dennis Skinner (L)	Za odmítnutí vzít zpět poznámku o tom, že si z Terezy May (K) vystřelili, protože je Tory.
23. 7. 2007	Michael Martin	George Galloway (L)	Za zpochybnění integrity poslanců vyšetřujících, jestli Galloway získal nelegální prostředky od Saddámovy režimu v Iráku. ¹⁰
15. 1. 2009	Sir Alan Haselhurst	John McDonnell	Za hrubé zacházení s parlamentním žezlem (v tomto případě sněmovna nevyslovila souhlas s vyloučením ze služby, protože se nakonec nehlasovalo).

¹⁰ Poslanec (L) byl jedním z hlavních bojovníků proti válce v Iráku, v r. 2007 byl po čtyřletém vyšetřování za spolupráci s Irákem (před válkou) suspendován z House of Commons. Opustil Labour Party a v následujících volbách už nebyl zvolen.